

מדינת ישראל

משרד המשפטים

מחלקת יעוץ וחקיקה (חקיקה)

ירושלים, כ"ז בניסן התשע"א
1 במאי 2011
תיקנו : 803-04-2011-000031
סימוכין : 803-99-2011-005877

לכבוד

מר רועי פלד, מנכ"ל התנועה לחופש המידע (ע"ר)

רוטשילד 45

ראשון לציון 75266

שלום רב,

הנדון: פנייתכם בנושא טיפול בבקשות עיתונאים לקבלת מידע
סמך : מכתבכם אל המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) מיום 26.4.10

1. בפנייתכם שבסמך הלנתם על כך כי לעתים מסרבים דוברי משרדי הממשלה להעביר מידע לעיתונאים באמצעות מערך הדוברות, ודורשים כי תוגש בקשת מידע לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן - "החוק" או "חוק חופש המידע"). זאת, גם כאשר אין לכאורה כל מניעה למסירה מיידית של המידע על ידי הדוברים עצמם. לטענתכם, התנהלות זו נועדה לעכב את מסירת המידע לעיתונאי ולהקשות עליו לפרסמו, במיוחד כאשר אותו עיתונאי נתפס על ידי המשרד הממשלתי כמי שמסקר את פעילות המשרד באופן לא רצוי.
2. על מנת למנוע את הישנותה של תופעה זו ביקשתם כי היועץ המשפטי לממשלה יוציא הנחיה מטעמו אל דוברי משרדי הממשלה ולפיה "מקום בו מבקש עיתונאי מידע מהדובר, ואין מניעה מעשית להעביר לו אותו במהירות וברור על פניו כי המידע צריך להימסר למבקש מהשורה על פי חוק חופש המידע, הרי שיש להעביר מידע זה לעיתונאי במהירות האפשרית, במסגרת סדרי העבודה הרגילים של הדובר עם כלי התקשורת, וללא כל קשר לכוונות הסיקור המשוערות של העיתונאי".
3. אנו רואים חשיבות להדגיש כי לדוברי משרדי הממשלה שמור תפקיד חיוני בקידום ערכי השקיפות השלטונית, חופש המידע, חופש הביטוי וחופש העיתונות. בין היתר, נדרשים דוברי משרדי הממשלה להבטיח זרימה חופשית ויעילה של מידע מהמשרד הממשלתי אל העיתונאים, ככל הניתן ובמגבלות החוק. יחד עם זאת, לאחר ששקלנו את הצעתכם בכובד ראש הגענו לכלל מסקנה כי אין מקום להיענות לה.

4. כידוע, חוק חופש המידע אינו כולל הוראה פרטנית לענין מסירת מידע לעיתונאים מאת דוברי משרדי הממשלה. לצד הוראות החוק, חלות על העברת מידע זו הוראות כל דין. כך למשל קובע סעיף 42.525 לתקנון שירות המדינה כי "כל שר יסמך במשרדו עובדים בכירים לשוחח עם עיתונאים על עניינים הנמצאים בתחום עבודתם. עובדים אלה רשאים למסור לעיתונאים ידיעות שבאותו תחום, אם אינן סודות המדינה. לעובדים אלה אסור למסור ידיעות על פעולות משרדים אחרים."
5. מובן מאליו כי מלבד האיסור המוזכר למסור ידיעות שהן סודות מדינה, הדוברים אינם מוסמכים למסור מידע אשר אין להעבירו על פי כל דין. בהתאם לכך, הדוברים אינם רשאים להעביר מידע אשר מסירתו אסורה מכוח סעיף 9(א) לחוק חופש המידע והם אינם הגורם המוסמך לשקול את מסירת המידע מקום בו מתקיים אחד הסייגים האמורים בסעיף 9(ב) לחוק.
6. לא מן הנמנע כי יהיו מקרים לא מעטים בהם תתקבל בקשת מידע מעיתונאי לגביה לא ניתן יהיה לקבוע בנקל כי "המידע צריך להימסר למבקש מהשורה על פי חוק חופש המידע". במקרים כאלה, ולא בהכרח רק במקרים כאלה, רשאי הדובר להפנות את העיתונאי לבקש את המידע הדרוש לו במסגרת בקשת מידע לפי חוק חופש המידע.
7. למותר לציין כי החלטתו זו של הדובר, כמו החלטות אחרות של עובד הציבור, כפופה לחובות כלליות של סבירות, הגינות ותום לב והיא חייבת להיות חפה משיקולים זרים. ניתן להעריך כי בדרך כלל, הימנעות מהעברת המידע לעיתונאי מסוים, כאשר ברור לחלוטין כי אין כל מניעה עניינית או מורכבות מיוחדת אחרת בהעברת המידע, במטרה להקשות על העיתונאי לפרסם את המידע נוכח הערכת כוונות הסיקור שלו, עלולה שלא לעמוד בדרישות אלו. אך הדבר תלוי בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.
8. עם זאת, בשלב זה לא מונחת בפנינו תשתית עובדתית מספקת המעידה על כך כי ההתנהלות המתוארת בפנייתכם היא תדירה ושיטתית וככזו מצריכה התערבות מיוחדת מטעמו של היועץ המשפטי לממשלה. ככל שתתעורר בעתיד טענה ביחס למקרה פרטני בו פעל דובר משרד ממשלתי שלא כדין, ובכך שהפר את חובתו לפעול בסבירות ובהגינות בקשר לטיפול בבקשת מידע של עיתונאי, ניתן יהיה לפנות אל המשרד הממשלתי הנוגע בדבר בבקשה לבחון את התלונה האמורה.

בברכה,
 עדי ליברס, עו"ד
 מחלקת ייעוץ (חקיקה) (חקיקה)

העתק

אורית קורן, משנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה)
 איל זנדברג, ראש תחום משפט ציבורי, כאן